

YATARAK TEDAVİ BAKIM ALAN YAŞLILARDA BASINÇ YARALANMASI PREVELANSI NEDENLERİ VE RİSK FAKTÖRLERİ

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Türkiye’deki bir özel üniversite hastanesinde yatan yaşlı hastalarda basınç yaralanması prevalansı ve risklerini belirlemektir.

Yöntemler: Tanımlayıcı, prospektif ve kesitsel bir tasarımıdır. Evren bir yıl içinde hastaneye yatan yaşlı hasta sayısına göre G* power analizi ile hesaplandı (N=594). Özel bir üniversite hastanesinde yatan yaşlı 382 hasta çalışmanın örneklemini oluşturdu. Etik kurul izni alındı. Çalışma verileri sosyodemografik ve sağlık tanılama ve deri tanılama formu, Braden Basınç Yaralanması Skalası, The National Pressure Injury Advisory Panel/ Ulusal Basınç Yararı Tavsiye Paneli evreleme sistemi ile değerlendirildi. Risk faktörlerinin analizi SPSS IBM 28.0 ile analiz edildi.

Bulgular: Ortalama yaş 76.20 ± 8.36 (basınç yaralanması olan: 79.34 ± 8.38 , basınç yaralanması olmayan: 74.81 ± 7.98) idi. Basınç yaralanması olan hastaların Braden skoru 18’in altındaydı. Basınç yaralanması olan hastaların toplam prevalansı %30.6 ve hastanede basınç yaralanması prevalansı %14.1 idi. En sık yerleşim yerleri sakrum / koksiz ve torakanter/ iskiyum bölgeleriydi. Evre II (%31.6), III ve IV (%24.7) tanımlanan temel basınç yaralanması aşamalarıydı. İstatistiksel analiz basınç yaralanmasının, uzun süreli hastanede yatış, kronik hastalık nüksü, oral beslenme güçlüğü, invaziv girişim sayısı çokluğu, geçmişte basınç yaralanması öyküsü, mobilizasyonda ve pozisyon değişiminde bağımlılık, inkontinans, $75 \geq$ yaş ile önemli ilişki gösterdi ($p < 0.05$). Bu değişkenler önemli risk faktörleri olarak tanımlandı.

Sonuç: Yaşlı hastalar için basınç yaralanması hastanede önemli bir sorun olmaya devam etmektedir. Hastaneye yatan yaşlılarda yaş, hastalık sürecine bağlı hareketsizlik, invaziv girişim sayısı, geçmiş sağlık öyküsü, inkontinans hastaneye yatan yaşlılar için önemli bir basınç yaralanması etkenidir. Yaşlılara özgü riskleri belirlemek bu sorun önlenmesinde önemli bir adım olabilir.

Anahtar kelimeler: basınç yaralanması, risk faktörü, prevalans, yaşlı hasta.